

COURSE DATA**Data Subject**

Code	40499
Name	Complements for disciplinary instruction of the speciality of drawing
Cycle	Master's degree
ECTS Credits	6.0
Academic year	2021 - 2022

Study (s)

Degree	Center	Acad. year	Period
2024 - M.U. en Profesor/a de Educación Secundaria 09-V.1	Faculty of Teacher Training	1	Annual

Subject-matter

Degree	Subject-matter	Character
2024 - M.U. en Profesor/a de Educación Secundaria 09-V.1	7 - Additional training for the specialty of drawing	Optional

Coordination

Name	Department
RAMON CAMPS, RICARD	95 - Didactics of Physical, Artistic and Music Education

SUMMARY**English version is not available**

La asignatura *Complementos para la Formación Disciplinar de la Especialidad de Dibujo* se integra en el currículo académico del *Máster Universitario en Profesor/a de Educación Secundaria* y forma parte del módulo de especialidad, junto con las materias *Aprendizaje y Enseñanza del Dibujo e Innovación Docente e Iniciación a la Investigación Educativa*.

El conjunto de las materias de la especialidad de Dibujo constituye un referente formativo de especial relevancia para el perfil profesional del profesorado en formación. Aportan a los estudiantes una formación específica para su intervención en el proceso educativo de las etapas de Educación Secundaria y de Bachillerato y proporcionan conocimientos para una enseñanza integradora.

En esta materia se abordan y concretan los temas de estudio propios de asignaturas como *Dibujo y Educación Plástica y Visual*, en cuanto a conceptos, historia, metodología, fuentes de conocimiento, métodos didácticos y teorías educativas sobre enseñanza-aprendizaje. También se abordan los enfoques que diversos autores de referencia en el campo han desarrollado recientemente. Así mismo se estudian el perfil del profesor y los distintos modelos docentes, la programación, estrategias y actividades, materiales didácticos y sistemas de evaluación del proceso de enseñanza-aprendizaje.

Junto con el resto del plan de estudios, esta materia del módulo específico pretende proporcionar al futuro docente la formación necesaria para que sea capaz de analizar e interpretar con criterio propio la realidad educativa en la cual ejercerá su labor. Esto implica ser consciente de su proyección social como especialista de una disciplina y también como educador en un entorno complejo y cambiante, lo cual supone hacer frente a retos y problemas de manera eficaz y creativa.

PREVIOUS KNOWLEDGE

Relationship to other subjects of the same degree

There are no specified enrollment restrictions with other subjects of the curriculum.

Other requirements

Cumplir los requisitos establecidos para el Máster de Profesor/a de Educación Secundaria en cuanto al acceso a la especialidad de Dibujo.

OUTCOMES

2024 - M.U. en Profesor/a de Educación Secundaria 09-V.1

- Ser capaces de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios.
- Poseer las habilidades de aprendizaje que les permitan continuar estudiando de un modo que habrá de ser en gran medida autodirigido o autónomo.
- Planificar, desarrollar y evaluar el proceso de enseñanza y aprendizaje potenciando procesos educativos que faciliten la adquisición de las competencias propias de las respectivas enseñanzas, atendiendo al nivel y formación previa de los/as estudiantes así como la orientación de los mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.
- Diseñar y desarrollar espacios de aprendizaje con especial atención a la equidad, la educación emocional y en valores, la igualdad de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres, la formación ciudadana y el respeto de los derechos humanos que faciliten la vida en sociedad, la toma de decisiones y la construcción de un futuro sostenible

- Conocer y analizar las características históricas de la profesión docente, su situación actual, perspectivas e interrelación con la realidad social de cada época.
- Buscar, obtener, procesar y comunicar información (oral, impresa, audiovisual, digital o multimedia), transformarla en conocimiento y aplicarla en los procesos de enseñanza y aprendizaje en las materias propias de la especialización cursada. Adquirir los conocimientos y las estrategias para poder programar las áreas, materias y módulos propios de su responsabilidad docente.
- Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del alumnado de la etapa o área correspondiente y promover su capacidad para aprender por sí mismo y con otros, y desarrollar habilidades de pensamiento y de decisión que faciliten la autonomía, la confianza e iniciativa personales.
- Diseñar y realizar actividades formales y no formales que contribuyan a hacer del centro un lugar de participación y cultura en el entorno donde esté ubicado.
- Conocer contextos y diferentes situaciones en las que se usan o aplican los diversos contenidos curriculares.
- Saber aplicar los conocimientos adquiridos y ser capaces de resolver problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios o multidisciplinares.
- Conocer los conocimientos y la interacción de la formación adquirida y la relación con su proyección profesional.

LEARNING OUTCOMES

English version is not available

WORKLOAD

ACTIVITY	Hours	% To be attended
Theory classes	60,00	100
Development of group work	10,00	0
Development of individual work	20,00	0
Study and independent work	10,00	0
Readings supplementary material	30,00	0
Preparation of evaluation activities	10,00	0
Preparing lectures	10,00	0
Preparation of practical classes and problem	10,00	0
Resolution of online questionnaires	2,00	0

TOTAL	162,00
--------------	---------------

TEACHING METHODOLOGY

English version is not available

EVALUATION

English version is not available

REFERENCES

Basic

- Esquinas, F., y Sánchez Zarco, M. (coords.) (2011). Dibujo: Artes Plásticas y Visuales. Complementos de formación disciplinar. Barcelona: Graó.
- Efland, A. D. (1993). Historia de la Educación Artística como crítica: usando el pasado. Sevilla: Universidad de Sevilla.
- Eisner, E. W. (1997). Procesos cognitivos y currículum. Barcelona: Martínez Roca.
- Dewey, J. (1949). El arte como experiencia. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica
- Mesías Lema, J. M. (2019). Educación artística sensible. Cartografía contemporánea para arteducadores. Barcelona: Graó.

Additional

- Arnheim, R. (1993). Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona: Paidós.
- Berrocal, M. (coord.) (2005). Menús de educación visual y plástica: siete propuestas para desarrollar en el aula. Barcelona: Graó.
- Badía, M. (et.al.) (2003). Figuras, formas, colores: propuestas para trabajar la educación plástica y visual. Barcelona: Graó.
- Carreras, C. (2003). Aprender a aprender. Educación y procesos formativos. Madrid: Paidós.
- De la Torre, S. (1993). Aprender de los errores. Madrid: Escuela Española.
- Freinet, C. (1970). Los métodos naturales. II El aprendizaje del dibujo. Barcelona: Fontanella.
- Lowenfeld, V. y Brittain, W. L. (1972). Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos Aires: Kapelusz.
- Read, H. (1973). Educación por el arte. Buenos Aires: Paidós.
- Suchodolski, B. (1971). Tratado de pedagogía: Educación a través del arte. Barcelona: Península.

- Wick, R. (1993). Pedagogía de la Bauhaus. Madrid: Alianza.

ADDENDUM COVID-19

This addendum will only be activated if the health situation requires so and with the prior agreement of the Governing Council

1. Continguts

Es mantenen els continguts recollits en la guia docent original de la matèria.

2. Volum del treball i planificació temporal de la docència

Donada la modalitat híbrida de desenvolupament de la docència aprovada per la CCA del màster, s'incrementarà el temps de dedicació dels estudiants al desenvolupament de les activitats no presencials respecte al considerat en la guia docent original. D'aquesta manera, atès que l'estudiant assistirà al 50% de les classes presencials previstes en la guia original, el volum de treball no presencial s'incrementarà quedant distribuït en el seu conjunt de la següent manera:

Activitat		
	Hores	%Presenciales
Classes de teoria	60	50
Treball en grup	10	50
Treball individuale	20	50
EEstudi i treball autònom	10	0
Lectures de material complementari	30	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10	0
Preparació de classes de teoria	10	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10	0

Resolució de casos pràctics	10	0
Resolució de qüestionaris on-line	2	0
Total	172	-

3. Metodologia docent

Sempre respectant els principis bàsics destacats en la guia docent original, donat el model híbrid de docència basat en setmanes alternes plantejat per al primer quadrimestre del curs 2020-21, cada setmana la meitat dels alumnes del grup assistiran presencialment a les classes, mentre que l'altra meitat treballarà autònomament a distància/online desenvolupant les activitats i tasques preparades pel professorat. La setmana següent s'invertirà la dinàmica presencial/online entre ells. Addicionalment, es consideren dos aspectes complementaris: (a) S'especificarà un dia i hora concreta setmanal per a efectuar tutories on-line per als qui cada setmana treballin de manera autònoma no presencial -al marge que el professorat compleixi amb els aspectes considerats en el programa de tutories virtual de la UV-; (b) Les tasques i activitats desenvolupades pels estudiants de manera autònoma no presencial durant una setmana es posaran en comú en les classes presencials de la setmana següent. Per al desenvolupament i supervisió de les activitats online s'utilitzaran les eines disponibles en Aula Virtual de la Universitat de València. Els materials corresponents es pujaran (i/o es proporcionarà un enllaç als mateixos) a l'Aula virtual, així com les activitats i les seves corresponents instruccions de realització.

Entre els potencials materials docents a considerar per al desenvolupament d'activitats destaquen (1) documents de treball elaborats pel professorat, (2) enllaços a materials, lectures, vídeos i altres recursos web, (3) presentacions locutadas o amb informació complementària, (4) documents amb activitats i treballs/projectes a desenvolupar, així com (5) models que serveixin com a guia/orientació per al desenvolupament de treballs i informes. Tal com es va indicar més amunt, encara que es manté el sistema de tutories virtuals individuals a través del correu electrònic institucional de la universitat, també es desenvoluparà una tutoria setmanal grupal voluntària per als estudiants mitjançant videoconferència en l'horari prèviament especificat pel professor, o bé es considerarà a través del fòrum de discussió de l'aula virtual per a promoure el debat i/o solucionar dubtes que puguin sorgir en l'estudi i/o desenvolupament de les activitats i treballs/projectes a desenvolupar.

En el cas que resultés necessari modificar les condicions de desenvolupament de la matèria d'una modalitat híbrida a una modalitat totalment a distància en funció de les directrius de seguretat estipulades per les autoritats sanitàries davant una possible situació de regressió sanitària, s'utilitzarien idèntics recursos als destacats en el model híbrid per al desenvolupament i supervisió de les activitats no presencials, encara que prioritzant el desenvolupament de sessions síncrones amb l'estudiantat en l'horari especificat per a la presencialitat del grup (almenys una sessió setmanal).

4. Avaluació

Es mantenen els requisits i evidències d'avaluació considerades en la guia docent original, així com el pes relatiu de les mateixes en la qualificació final de la matèria. En la segona convocatòria les activitats d'aprenentatge preparatòries i d'aula continuen considerant-se no recuperables. Només en el cas que

resultara necessari modificar les condicions de desenvolupament de la prova d'examen en funció de les directrius de seguretat estipulades davant una situació de regressió sanitària, passant de la previsió inicial de realització presencial de la mateixa en el marc del model híbrid de desenvolupament de la matèria a una modalitat d'avaluació a distància, s'utilitzarien els recursos de l'Aula Virtual de la UV. Més específicament, la prova estaria disponible com a Tasca a l'aula virtual de la matèria en la data i hora estipulada per a la seua realització, havent de ser descarregada per l'estudiant en el seu ordinador personal, degudament emplenada i pujada de nou a l'aula virtual en el temps marcat per a la seua realització. En l'est últim cas, la prova integraria entre 4-6 preguntes obertes d'alt nivell (p.e., aplicació, anàlisi, comparació, integració, valoració, judici) relatives a casos/situacions/exemples sobre els coneixements i activitats d'aprenentatge desenvolupats en la matèria.

En aquesta línia, en el cas que resultara imprescindible realitzar la prova d'examen de manera online, si algun estudiant no disposara dels mitjans per a establir les connexions pertinents i accedir a l'aula virtual, o bé si es produïra en el desenvolupament del mateix un error fefaent de connexió atribuïble a sobrecàrrega o caiguda de la xarxa/aula virtual, hauria de contactar amb el professorat per correu electrònic de manera immediata per a comunicar-li aquesta qüestió, reservant-se el professorat la possibilitat de realitzar la prova de manera oral amb posterioritat sempre després de comprovar els problemes de sobrecàrrega/caiguda de la xarxa/aula virtual en el període de realització de l'examen.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia considerada en la guia original. En el cas que per raons sanitàries resultara necessari desenvolupar la matèria totalment a distància, se substituiria per materials propis proporcionats pel professorat, anotacions i transparències amb informació complementària, així com per articles disponibles en obert o en les bases de dades que té subscrita la UV (requereix VPN)